

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**list za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Dobri živci.

Znan politik je ob neki priliki povedal modrost: Politika je vprašanje dobrih živcev. Pri tem je pač menil, da se v javnem življenju končno vedno spet uveljavlja miselno solidnejši in značajnejši, vsi uspehi kričavev in radikalnežev so le prehodni in trenutni. Ta lepa krilatica o dobrih živcih bi dala kaj lepo razpravo iz sedanje svetovne ali evropske politike, ki bi potrdila, da je imel oče te kratke politične modrosti prav. Pa tudi za naše javno življenje v deželi se nam zdi povsem primerna in pravilna.

Listajmo v povestnici koroških Slovencev o narodnem življu pred osemdesetletjem! Toliko je v njej nagromadenega materiala, ki priča o silovitih radikalizmu nemških društev in strank proti Slovincem sploh. Članki tedanjih nemško-nacionalnih listov bruhaajo sovraštvo in gnjev nad slovanskim rodом na jugu. Govori raznih tedanjih nacionalnih govornikov so polni strupa proti slovenskemu sosedu, postopanje šolskih in drugih oblasti polno krivice napram slovenskim narodnim zahtevam. Spomini na začetek svetovne vojne sami in odmevi začetka v naši deželi govorijo o vnebovpijoči enostranosti Nemcev, ki so narekovali sožitje obeh narodov. Tedaj so med nami živeli možje, katerih ni motila nemška enostranost, solidni in trezni so vršili ustvarjajoče delo med ljudstvom, bodrili in navduševali so za svetinje vere in naroda. Niso bili pri tem nobene meje, če je trebalo, so našli tudi odločno in rezko besedo za nacionalne šoviniste. Naj spomnimo le na oni kratkobesedni odgovor Franceja Grafenauerja, ki je v deželni zboru „koncesioniral“ na izpade velenemškega Angererja: Im Anfange schuf Gott Himmel und Erde und beide waren — deutsch. Kronist profesorjevega odgovora ni beležil. Pa se vprašajmo, kaj je ostalo od nagromadenega šovinizma v deželi: grenki spomini zastarelih nemških politikov in slovensko ljudstvo, ki je svojo zavednost dokumentiralo najboljše koncem svetovne vojne.

Po svetovni dobi je sledila doba slovenske manjšine v politično-demokratski Avstriji. Ozko-srčni nacionalni duh ni izginil, navzel je le nove oblike. Mnogovrstne organizacije političnega in nacionalno-političnega značaja so odtujevale naše brate, nemška pevka društva, „Theaterrunden“ in „Junglandbundi“ so širili nemško kulturo, učitelstvo naših šol je bilo vzgojeno v duhu ozko-srčnosti in je širilo tega duha v svojem delokrogu. Razredno delavska socialdemokracija in liberalno-kmetiški Landbund je silil v naše vrste in nam jemal omahljive in slabiče. Nemški voditelji se niso ustrašili niti najpodlejšega dejanja, ko so našo sveto zemljo prodajali luteranskim rajhovcem. Skratka: Kljub demokraciji in svobodi je kratkovidni duh koroške zgodovine zadnjega stoletja našel dovolj novih oblik in dovolj novih nosilcev. Svoje delo so kronali, ko so nas ob nerazumevanju raznih svetnikov in referentov statistično „razredčili“ povodom ljudskega štetja na 15.000 Slovencev na Koroškem. Naši narodni voditelji po svetovni vojni pa so vršili svoje delo mirno in trezno, vse to navedeno sovraštvo jih ni spravilo iz ravnotežja. Krona njihovega dela je bila, ko je ob zakonu demokratske Avstrije manjšina prezentirala svetu o priliki volitev v kmetijsko zbornico absolutno premoč slovenskega kmeta v slovenskem ozemlju. V resnici dobršen kos zdravih živcev!

In v dobi krščanske stanovske Avstrije? V začetku smo šele in že govorijo mnogi o koncu novega razvoja; naj jim kratko odgovorimo: končni uspeh bodo tudi tokrat odločili boljši živci. Otroško bi bilo misliti, da je z novo Avstrijo že pokopan stari nacionalni duh. Saj je zanimivo opa-

zovati, kako sili v razne formacije in nove organizacije, katerih program mu je delno celo očitno nasproten. Pa pišejo nekateri o sedanji „žaloigri koroških Slovencev“, drugi motrijo naše delo s črnimi pogledi, tretji zopet nas sploh ne morejo več razumeti. Marsikod so danes dejansko prilike, da postajajo nervozni celo trezni možje in s strahom gledajo v bodočnost. Prvim v odgovor, ostalim v pobudo sledeče besede, doživete iz resnično katoliškega in narodnega prepričanja.

Narod je božja stvar. Kdor se igra z narodnim življenjem, ga ubija ali otežkočuje, ta greši proti zakonom božjega in naravnega reda in sodila ga bo bodoča zgodovina. V vsej svetovni po-

vestnici ni niti enega slučaja, da bi bil kdo nekaznovan grešil nad narodom. Mogočna Avstro-Ogrska je razpadla ob krivcah slovanskim narodom. Sedanja naša Avstrija obstane in ostane ob pravici slovanskim manjšinam. Pred 16 leti je usoda vzela nemškemu narodu varuštvo nad Slovani, ker ga ni vršil v pravcu božjih in naravnih zakonov. Taista usoda — boljše: Previdnost — piše tudi našo bodočnost.

Pa ljudje smo majhni in vsakdanji in za nas je razumljivejša pobuda: dobrih živcev! Ali z drugimi besedami: solidnega in treznega dela na temeljih katoliškega in narodnega prepričanja!

Heimatschutz in katoliška Avstrija.

Izza zadnjih mesecev je v avstrijskem notranjem razvoju opazati znake napetosti med krogi bivše krščansko-socialne stranke in Heimwehri. K novemborskemu imenovanju postavodajnih organov je pisalo n. pr. glasilo mladih katoliških Tirolcev „Berg-Isel-Wacht“ sledečo ostro besedo: V krogih Heimwehra se mnogo govori o stanovski državi, a Heimwehr izvedbi take državne oblike sam najbolj nasprotuje. Neodkritost je, če so bili člani postavodajnih organov imenovani ne po stanovskem načelu, marveč iz političnih vidikov, in če so zahtevale zastopstvo tudi oborožene formacije. V katoliški Avstriji je potrebno, da spoštujejo voditelji jedro vsega državnega življenja: katoliško družino in jo tudi sami živijo. Marsikaj je tod pomanjkljivega. Tudi ni nikaka tajnost, da se v krščanski Avstriji čisto sliši beseda: Sedaj gremo proti „črnim“. — Nič manj ostro le v prostem tonu je odgovorilo glasilo solnograškega Heimwehra „Salzburger Volksblatt“, češ, da so taki izpadi bombe proti stanovski državi, proti pomirjenju in enotnosti avstrijskega ljudstva.

Polemiko obeh listov navajamo v boljše razumevanje sličnih pojavov v naši deželi. Mnogi tožijo o polovičarstvu in celo o očitni krivici v deželi. Mi beležimo sledeče slučaje: V Dobri vasi so na zborovanju okrajne domovinske fronte, na katero so bili povabljeni tudi zastopniki slovenskih občin, trije govorniki krčevito ugotavljali nemški značaj spodnje Koroške. O sodelovanju slovenske manjšine ni upal nihče črhiniti besede. V Galiciji je heimwehrovski občinski vodja domovinske fronte zavrnil predlog občinskega kmetijskega vodje za kmetijsko zastopstvo v bodočem občinskem svetu. Vodja kmetov in sorazmerno število predlaganih so namreč Slovenci. Škocijanski nadučitelj, vodja

domovinske fronte, je v predlogu novih občinskih odbornikov Slovincem milostno prisodil — enega, dočim jih štejejo v dosedanem svetu šest. Predloga za bodoči novi občinski svet v Globasnici, stavljenega od občinske domovinske fronte, doblavaško okrajno vodstvo fronte menda še ni potrdilo, ker je navedenih v njem najbrže preveč Slovencev. Došle so še druge slične pritožbe, predvsem iz velikovškega okraja. Resnici na ljubo pa hkrati priznamo, da so občine in okraji, koder je razvoj okoli stanovskih organizacij, domovinske fronte in okoli bodočih občinskih svetov brez resnega trenja in v duhu sprave in objektivnosti. Omenjene negativne pojave moramo iz stališča narodne manjšine in nedavne kanclerjeve manjšinske izjave kot iz splošno državljanskega stališča samo obžalovati, ker kršijo stanovski in narodnostni princip nove države.

Presojajmo položaj še iz nedavnih izjav vicekanclerja Starhemberga, vodje Heimatschutza: „Nasprotna naziranja ne morejo izginiti od danes na jutri. Napačno je, če hoče katerakoli skupina svoj politični program ljudstvu usiliti. Moralna in kulturno višja je vlada, ki temelji na enotni ljudski volji. Kot vodja izjavljam, da Heimatschutz v Avstriji noče vsega zase. Schuschnigg in Starhemberg sta eno, sledil bom brezpogojno kanclerju. Cerkev imej pravico merodajnega vplivanja na versko in moralno vzgojo mladine, imeti mora pa tudi država pravico nadzorstva nad državljansko vzgojo mladine v verskih društvi. Avstrija bo uspevala le na temeljih krščanskega svetovnega nazora in zato ne more obstojati nikako domovinsko gibanje liberalnega ali proticerkvenega značaja. Katoliških načel nova Avstrija ne sme prezreti.“ — Iz vsega navedenega naj si podrobno našega položaja v državi pojasni vsak sam!

Ženeva je govorila.

Dvoje važnih zadev je obravnaval na zadnjem zasedanju Svet Društva narodov: posaarsko vprašanje in jugoslovansko spomenico. Angleži in Italijani so ob razpravi k prvem vprašanju obljubili, do pošljejo na željo Zveze narodov v Posaarje svoje čete, da tam vzdržujejo med glasovanjem red in mir. Isto sta obljubili tudi Čehoslovaška in Rusija. Francija in Nemčija sta se kot sporni stranki zavezali, da se ne bosta umešavali na noben način in da tudi ne bosta vplivali na svobodno odločitev ljudstva samega. Gladki izid trnjevega vprašanja je vzbudil med zastopniki raznih držav v Ženevi splošno radost. Napetost je popustila in mnogi celo proročujejo,

da se Nemčija po srečnem 13. januarju vrne v zvezo narodov. — Sledila je v Svetu Društva narodov razprava o jugoslovanski pritožbi proti Madžarom. O njej je poročal jugoslovanski zunanji minister Jevtič, ki je uvodno izjavil, da se Jugoslavija zaveda važnosti in teže svoje pritožbe, vendar je v interesu miru v Evropi prisiljena, da obtoži krivde na marsejskem zločinu neposredno madžarske oblasti. Nato je minister podal glavno vsebino jugoslovanske spomenice. (O njej smo poročali v zadnji številki. Op. ur.) Jevtič je ob koncu svojega stvarnega govora naglasil, da Jugoslavija Madžarov ne sovraži in si je vedno želela dobrih stikov z njimi. Tudi sedaj noče z njimi izzvati nobenih političnih sporov. Ministru Jevtiču je odgovoril zastopnik Madžarske Eckhard, ki je kratko

odklonil očitke krivde Madžarske in izjavil, da bo Madžarska sodelovala pri pobijanju mednarodnega terorizma. Razgovor o spomenici se je nato nadaljeval. Izgleda, da bo ob koncu razprave sklenjen mednarodni dogovor v svrhu pobijanja terorizma političnih beguncev.

Protisovjetska zarota v Rusiji. Nedavno je bil v Moskvi umorjen komunistični voditelj in prijatelj Stalinov Kirov. Ob sledeči preiskavi je sovjetska politična policija prišla na sled obsežni zaroti proti vsem sovjetskimi voditeljem. Zaprla je nad 70 višjih častnikov, političnih in upravnih uradnikov ter jih večino dala takoj postreliti. — Slučaj kaže, da vstaja v sovjetski Rusiji vedno očitnejše nezadovoljstvo proti sedanjim židovskim mogotcem.

O avstrijski domovinski fronti je govoril pred tednom njen glavni tajnik polk. dr. Adam, ki je med drugim izjavil sledeče: Glavni namen avstrijske politike je v tem, da združimo potom domovinske fronte vse pozitivne, državo vzdržujoče sile. S tem je naša naloga pred Bogom, narodom in zgodovino dovršena. Imamo sovražnike na desni in levi, ki nam lahko pripravijo marsikake težkoče. A mi se jih ne bojimo. Pravi sovražnik domovinske fronte je oni, ki jo skuša rušiti in slabiti od znotraj. Ta je naš resnični nasprotnik. Kdor nima smisla za skupnost in enotnost, ne more zavzemati v fronti vodilnega mesta. Glavni tajnik je še naglasil, da v Avstriji ne bo mogel biti vodilen v upravi, politiki in gospodarstvu, kdor ne uživa zaupanja domovinske fronte.

Samo ena mladinska fronta v Avstriji. Avstrijska vlada pripravlja zakon o mladinskih organizacijah, ki naj tvorijo enotno skupino pod skupnim vodstvom cerkvenih in državnih oblasti. Vpliv Cerkve na idejno usmerjenje mladine bo v naši državi po izjavi vodilnih oseb mnogo večji, kot je v italijanskem fašizmu in njegovi mladinski organizaciji Balij. Nova mladinska organizacija bo oddelek domovinske fronte. Sedaj obstoječa mladinska društva ne bodo razpuščena, smela pa bodo obstojati samo pod okriljem enotne mladinske fronte.

Kako so plačani poslanci v naši državi. Vlada je izdala poslovnik za zasedanje raznih stanovskih svetov in deželnih zborov, v katerem med drugim določa, da bodo poslanci dobivali prosto vožnjo od svojega bivališča do kraja zasedanja in nazaj ter poleg tega še za časa zasedanja 20 S dnevnic. Dnevnic tečejo tudi za praznik, ki pade med teden. Poslanci, ki ne stanujejo na Dunaju, bodo sprejeli za časa zasedanja tudi stanarino v znesku 150 šil. na mesec. Predsednik državnega sveta in predsedniki ostalih stanovskih svetov dobivajo 1200 šil. na mesec in 300 šil. doklade za službene izdatke.

PODLISTEK

Ksaver Meško:

Na Poljani.

(7. nadaljevanje.)

Zasmejal se je tudi Tone, a porogljivo in nevošljivo...

Zunaj pa je padal sneg neprenehoma, tiho, enakomerno in vztrajno.

Florijan, mnogo izvedeni v življenju in v knjigah, je sedel ob oknu svoje male izbice in je strmел gor na gore, ovite v snežni metež. Slabo je spal ponoči, in loteval se ga je spanec. A glej, zazdelo se mu je nenadoma, da vidi stati na vrhu gore, ovito v dolg, meglen plašč, zimo, držečo z obema rokama velik mrtvaški prt, ki ga stresa, da plaheta nemirno med nebom in zemljo in se poveza na gore in hribe in se spušča dol v doline in ovija ves svet in duši vsak glas pod seboj...

III.

Kaj je bilo deci na tem, da ni sijalo solnce, in da se je razgrinjal beli mrtvaški prt od neba do zemlje? — Dovolj solnca je bilo v njihovih dušah, v njihovih srcih topla pomlad, nič niso čutili, nič slutili o smrti.

Ni bilo deci mnogo na tem, da je sedela mati vdova sključena ob oknu, podpirajoča s suhimi rokami glavo, polno skrbi, bolno od skrbi... „Dolga bo zima in huda. Odkod vzeti živež za deco, odkod obleko, odkod drva? Stradati bo treba in trpeti mraz.“

Kruha na mizo naših delavcev!

Slovenci na Koroškem smo narod kmetov, obrtnikov in delavcev. Ne razpolagamo s svetnim bogastvom in ne z zakladi naše zemlje. Zato je naša sila v duševnosti in socialnosti. Kmet, obrtnik in delavec, podajmo si roke, obljubimo si složno in srečnih in žalostnih dneh, saj nismo z našim duhovniškim in svetnim izobraženstvom vred nikak rod kapitalistov, veleposestnikov in velefinančnikov. Rod delovnih ljudi smo, narod delavcev duha in roke! Le preveč smo bili doslej zaverovani drugim in smo pozabljali glavno vodilo nove dobe: v vzajemnosti in socialnosti slovenskega izobraženstva, kmetov, obrtnikov in delavcev je naša glavna sila, tod naša prava rešitev.

V zadnji številki smo govorili za našega obrtnika. Naglasili smo, da zavisí njegova bodočnost od naše skupne usode. Povdarili, da si ob složnem podpiranju našega obrtnika pomagamo sami. Ob pomanjkanju, ki ga trpi obrtništvo, trpimo nujno vsi. Ob propadanju kmetijstva mora propadati tudi obrtništvo.

Danes pa par besedi za naše delavske družine. Spodnja Koroška je posejana z industrijskimi obrati. Podkloster, Brnca, Podroščica, Bistrica, Borovlje, Vetrinj, Sinča vas, Železna Kapla i. dr. so naši industrijski kraji. Tod služi naš delavec svoj bori kruh zase in za svojo družino, tod trpijo ob zastoju obratov naši najpotrebnejši in najrevnejši. Pa delavci so še drugod po naših občinah, na tisoče malih bajtic in kajžic je posejanih po naših vaseh. V ubožstvu malih domov rastejo duše, na zunaj morda raskave in navidezno nedostopne za vsakogar, v jedru pa nepokvarjene in prave zlate slovenske duše.

Kar se je v minulih desetletjih dogajalo v velikem svetu, da je ob nepristopnosti podjetništva v razrednem boju zakričalo v svet svojo zahtevo po pravici, vse to se je v malem dogajalo tudi pri nas. Preslabi in prethi smo bili mi v narodni družini, da bi bili ohranili našega delavca doma in bi se borili za njegove svete pravice v naši družini in z njo. Kje torej naj bi bil iskal pomoči in zavetišča v svojem trdem boju za obstanek, kot pri nemški socialdemokraciji? Seve se sedaj vrača iz njene srede razočaran ob dejstvih zadnjih let, uvidevajoč, da splošnega gospodarskega in tudi političnega razvoja ni mogla ubraniti niti tako številna socialdemokracija. Na razpotju je danes naš delavec: ali naj se vrne domov v družino, ali zapiše radikalizmu raznih komunističnih agentov.

Da bi bila danes slovenskemu koroškemu delavcu odprta vrata v slovensko narodno družino na stežaj!

Potreben je naš delavec vsestranske naše opore. Poglejte v revne delavske družine, kjer straši današnja brezposelnost in preži pred vratmi grozna beda. Plašno zrejo velike oči ubogih

Skrb je bila v očeh, ko je pogledala po sobi, kjer sta igrala najmanjša, skrb v pogledu, ko se je ozrla skozi okno na cesto, kjer so se kepali z Nandetom Rudolf, Gabriel in Janezek. Preko čela ji je risala skrb s trdo roko gube, ob ustih ji je podaljšala zareze. Staro je bilo v tem hipu njeno lice in temno, tako starikavo in mračno skoro kakor lice skrbi, sedeče tesno ob nji in ji govoreče venomer:

„Dolga bo zima in huda. In glej, revščina je v hiši... Hudo bo, Ana.“

A kaj je bilo deci za skrb! Niso je videli. Ni upala pristopiti k njim, ne se jih dotakniti z mrzlo roko. Kaj je bilo deci za zimo, za mraz in za prihodnost? Jasne so bile oči, od veselja blesteče, ko so pazile, kdaj in odkod prileti kepa, da se ji izognejo. Radostno je bilo srce. Nič mraza ni prodrl vanj, dasi je bila obleka tanka in obnošena, mokra od kep, letečih od vseh strani. Vrskala je duša, nič ni gledala naprej na cesto življenja, nič ni videla žalosti in nesreče, sedečih na kantonih ob cesti, čakajočih, da dospejo do njih.

Vrskala je duša, smejala so se usta, da je odmevalo jasno in glasno pod gostim mrtvaškim prtom. Zavzela se je starka na gori, ustrašila se je srečnega, brezskrbnega smeha in je pričela polagoma dvigati gosti beli pajčolan, da ga shrani za drugo priložnost.

Dol po cesti je prišel Florijan. V nedeljo ni hodil v trg po pošto. Po večernicah se je porazgovoril pred cerkvijo s tem, z onim, ali je spremljal prijatelja, dobrega znanca kos poti proti domu. A danes ni dobil nikogar, preslabo je bilo vreme. Ono malo vernikov, kar jih je prišlo v cerkev, se

delavskih otrok v vsakogar, ki prihaja k njim. Uboga otroška srca niso vajena tople ljubezni, ne poznajo mehke besede in njih ne boža dobra roka. Revne delavske matere, ki so obnemogle v skrbi za drage svoje ob tuji trdosrčnosti, le še skrivaj vzdigujejo roke v prošnjo za pomoč svojim malim. Kako da ne bi bili zagrenjeni očetje-delavci, ko jim trga dušo skrb za bodočnost in se ne upajo več misliti niti na jutri in pojutrišnjem? — Zakaj često zapiramo srca in oči ob tolikem pomanjkanju naših najpotrebnejših in najrevnejših?

Naš pogled v bodoče ne sme preko slovenskih delavskih družin. Postati hočemo socialni v dejanju, ne samo v programu in besedi. Vi, gospodari, kljub svoji krizi ne odrekaite pomoči, če zanjo prosi naš mali človek! Gospodinje, naj vam pripovedujem o oni zlati naši materi, ki je sama uboga tolikrat nasitila mlada telesca in privoščila najzapuščenejšim delavskim otrokom še toplo materinsko besedo. Pa vse to še ni dovolj. Delavcem, predvsem pa delavski mladini je treba hrane in opore v njihove duše, za njihovo izobrazbo. Duhovniki, prosvetaši naših društev in vi vsi drugi, ki vam je Stvarnik v svoji neskončni radodarnosti dal možnosti in zmožnosti, vaša je glavna skrb za delovni stan. Vsa materialna pomoč, vse zimske akcije so uspešne le tedaj, če jih hkrati spremlja tudi duhovna, duševna, prosvetna akcija.

Tod bodi naš slovenski socialni program. Če je naša doba skrčila vse socialno vprašanje samo še v vprašanje odpomoči brezposelnosti in brezdelju, potem bodi danes tudi naš socialni program enako enostaven in preprost: duševne in gmotne pomoči najrevnejšim med revnimi. Kruha na mizo naših malih ljudi!

t. r.

DOMAČE NOVICE

Ne pozabite, ne zamudite! Samo še do 31. decembra je čas za prijave glasom 13. novele invalidnega odškodninskega zakona. Novega termina za prijave najbrže ne bo več. Kdor je torej bil v vojni telesno poškodovan in trpi na poškodbi ali posledicah ter zamore to dokazati, naj se takoj javi s potrebnimi dokumenti na pristojnem okrajnem glavarstvu. Isto velja za stariše, vdove in sirote v vojni padlih očetov, mož in sinov, ki so umrli na vojnih poškodbah do 5. novembra 1918 ali so umrli v ujetništvu ali pa so pogrešani. — Mnogo je še po invalidnem zakonu upravičenih, da sprejemajo odškodnino za svojci-vojaki. Naj se nemudoma javijo v lastnem interesu!

Zahvala. Katoliški dijaški dom v Celovcu se tem potom zahvaljuje posestniku g. J. S. z Žihpolj za velikodušno Miklavževo darilo slovenskim gojencem v domu. Hvalevredno dobrotljivost priporoča v posnemanje vsem rojakom. Vodstvo.

je poizgubilo tiho in naglo, kakor bi se poizgubilo v novopadli sneg.

Komaj so zagledali deca prihajajočega dol po cesti, so zagnali še hujši hrušč in so mu hiteli naproti.

„Striček pojde k nam? — Nam poveste kako novo pravljico? — Ali ste nam prinesli kaj, striček?“

Kričali so kakor vrabci, ki jih podi veter črez polje, in so lačni, ker požeto je polje, sneg je zapadel strnišče.

Že so bili pri njem. Grabili so ga za roke, segali so mu v žepe.

„Deca, deca...“

Mrmral je, enkrat je celo odmaknil roko, kakor da se jih hoče otresti, a lice mu je rdelo od veselja, radost mu je žarela iz oči. Laskala mu je ljubezen otrok, ljubezen resnična in nepriljena. Sam je stal v življenju, zapuščeno, samotno drevo ob cesti. Tropa vriščečih vrabcev je sedla nanj, in zatrepetalo je od radosti v samotnem deblu.

Izlekli so iz žepov dve žemlji, sladkorja in rožičev.

„Vedeli smo, striček, da nam prinesete kaj.“

V veselem, glasnem sprevedu so ga vedli po ozki, slabo izhogeni gazi s ceste preko k hiši vdovini in v sobo. Krenil bi morda Florijan najpoprej med topoli noter na Trato, a zdaj ni mogel: bil je jetnik malih.

Skoro polna je bila soba vdovina. Porivali so drugi drugega, stopali so si na noge; vsak je hotel biti bliže stričku.

„Striček, pripovedujte zdaj.“

(Dalje sledi.)

Blače na Zili. (99 procentov Nemcev?) Natančnih podatkov o izidu zadnjega ljudskega štetja v naši občini še nismo izvedeli. Štela sta pri nas oba učitelja. Njima je naš mili slovenski jezik trn v peti. Pravili so nam, koliko so našli krav, konjev, koz i. dr. A ko si vprašal po številu prebivalcev s slovenskim ali nemškim občevalnim jezikom, pa so odgovarjali, da je to stroga uradna tajnost. Po ovinkih se je vendarle izvedelo, da so vpisali oseb z nemškim občevalnim jezikom blizu — 99 procentov! V resnici pa se pri nas v Blačah le v treh hišah govori samo nemški! Na vprašanje po kulturni pripadnosti ali k Srbom ali k Avstrijcem (!) je vsak odgovoril: k Avstrijcem. In vpisali so nato: nemški! — Zadnje dni pa so letali orožniki iz Št. Štefana po vasi. Reki so, da imajo od Zveze narodov nalog (!), naj poizvedujejo, kako je šlo pri zadnjem ljudskem štetju. Naši mogočnejši, ki vsi sovražijo naš mili materni jezik, zatrujejo v nekem strahu, da ostane vse tako, kakor je bilo vpisano. Gre jim seve za dokaz, da so Blače v slovenski Zilski dolini popolnoma nemške. Avstrija, kje si? Vlada zatruje strogo zaščito manjšin, podrejeni pa delajo, kar hočejo — vsaj glede ljudskega štetja pri nas. Pristno nemških Blačanov, ki bi bili tukaj rojeni, sploh nimamo.

Bilčovs. (Poroka.) Dne 26. m. m. se je tukaj poročila gdčna Pepca Želova z g. Francem Sumperjem. Nevesta je bila dolga leta vrla igravka in je kot take ne pozna samo oder našega društva, marveč tudi Sveče in Št. Jakob. Do danes je članica odbora izobraževalnega društva ter vrši vestno svojo nalogo kot knjižničarka. Nadejamo se, da bo mlada žena ostala društvu in vsem nam v isti meri naklonjena kot doslej. Želimo ji mnogo sreče ob strani njenega soproga. Bog naj ju blagoslovi na mnoga leta!

Sveče. (Dobrodošel!) Iz Amerike se je vrnil po štirih letih g. Jože Pak, pd. Keznar. Marsikaj zanimivega ve povedati o svojih doživljajih in izkušnjah. Prišel je ravno prav. Dne 26. decembra bo imelo naše društvo proslavo svoje 25letnice in naš Joža je bil med prvimi, ki so nastopali na društvenem odru. Zato: dobrodošel!

Ena „špasna“ z Zile. Na zadnjo nedeljo po Binkošti, to je na god sv. Katarine, pri nas na Zili radi zaplešejo. Harmonika poje skoro v vsaki gostilni. Je pač zadnjič v tem letu, človek pa se rad zasučeš, posebno če si mlad. Veselo so rajali tudi v neki blaški gostilni. V kotu velike dvorane pa so kvartali. Med njimi je bila tudi domača hči. Po navadi si je djala mošnjo poleg sebe na klop. Kar naenkrat zapazi, da je ni. V njej je bilo precej denarja. Strah, vpitje, ples preneha, položaj postaja vedno bolj siten, ker ni bilo mošnje nikjer. Vse se nevoljno odpravlja. Prej pa hoče odpraviti gospodinja še psa-jazbečarja na prosto, katerega so dobili šele pred kratkim in zato njegove pasje hudomušnosti niso še poznali. Kliče ga iz luknje pod pečjo. Pa zaman! Zakaj noče pes ven iz luknje? Gospodinja prižge svetilko, posveti v luknjo in glej: tam leži mladi jazbečar ter leka mošnjo, ki jo drži v tacah. Denar je bil še ves notri nepoškodovan. Juhe in „Musik auf“. Raj se je pričel iznova, bilo je luštnije kot prej. Jazbečar pa se je skrivaj posmiha.

Bilčovs. (Gospodarstvo.) Že smo mimo tistih dni, o katerih pravi stari ljudski pregovor: Klemen zaklene, Katarina pa odene. In res, Klemen nam je prinesel mraz in gosto meglo, le Katarina nas je bojda pozabila. Pospravili smo naše pridelke in lepo vreme zadnjih dni nam je omogočilo, da smo si pripravili stelje in drv. Tako smo oskrbljeni vsaj za silo čez zimo. Z letošnjim pridelkom nismo prav zadovoljni. Krušnega žita je bilo zelo malo. Malo boljši je bila koruza in ječmen. Oves je dal srednji pridelek. Krompir je bil tudi zelo slab. Slabo in deževno vreme nam je vzelo ajdo. Smo res v skrbah, kaj v vigradi, ko bomo morali vse kupovati. Naj omenimo še naše čebelarje: ti so bili letos razočarani. V času, ko je sicer najboljša paša, so morali krmiti svoje čebelice, da jim sredi poletja niso poginile. Za prezimljenje bodo morale biti čebele zadovoljne s sladkorjem, ki je tudi stal precej denarja. Kriza današnjih dni nam itak zadaja hude udarce, ker ne moremo spraviti v denar ali se nam ponuja pre nizko ceno za našo živino, svinje in les. Če gre tako naprej, kmet ne bo več vzdržal. Ni to tarnanje iz navade, ampak položaj našega kmeta in delavca je res tak, da človeka srce boli, če gleda v bodočnost. Pa se nam še od šolske oblasti delajo težave. Kako težko čaka kmet na svoje ljudi, da mu pomorejo vzdržati kmetijo. Sedaj pa ti gospodje zahtevajo, naj otroci obiskujejo šolo

do končanega 15. leta. Naj vendar spregledajo, kako je to za kmeta hudo, in naj imajo zanj razumevanje! Tako smo našli nekaj naših križev in težav. Vse pač danes tarnajo, a svet naj ve, da k zdravljenju krize največ doprinese kmet, četudi mu njegovega truda nihče ne plača.

Borovlje — Bajtiše. Veliko se je že govorilo in pisalo o novi bajtiški cesti, odkar je vigradno hudourje porušilo staro in je bil ukinjen ves promet med Selami in rožanskim glavnim mestom. Nova cesta se odcepi vrh takozvanega Jurkelovega klanca in vodi po mnogih ovinkih tik ob bajtiškem jezeru (pa gledate ob tem, kaj?) in doseže tam svojo najvišjo točko. Pri pd. Toninu se spoji s staro. Cesta je zidana s pomočjo prispevkov dežele in države, žal pa še ni docela dovršena, ker je zmanjkalo denarja. Upanje je, da se jo izpelje prihodnje leto in da bo pod Toninom postavljen nov železen most. Nad pd. Ferjančkom nagaja voda, ki ima tam močne vrelce in zaradi tega si že belimo lase, kako bo v bodoče. Odtod je popravljala cesto do Sel posebna „Wildbachverbauung“. Mnogo je že storjenega: mnogo kamenja so že dovozili in ponekod je cesta že izravnana. Tako je upati, da bo že v letošnji zimi promet lažji kot druga leta. Seveda, če bo le kaj vožnje!

Bistrica v Rožu. Zadnje dni v novembru se je izselil v Krivo Vrbo na svojo vilo ravnatelj bivše tukajšnje tovarne g. Nikolaus Johansen. Prišel je k nam leta 1910 in bil 23 let vodja žične tovarne. Ko se je vrnil iz zaporov letošnje julijske revolte, ni več nastopil službe. Dobil je ukaz, da se mora do 1. decembra izseliti. Vsenemška propaganda je imela v njem ves čas svojega pokrovitelja. Zadnji čas se je mož čutil osamljenega, ker so ga zapustili tudi tisti, ki so mu prej pomagali vleči vsenemški voz. S tem je zaključena zgodovina bistriške tovarne, koder so pustili slovenski delavci toliko svojih moči. Ne bomo prezrli njene gospodarske pomoči, a tudi ne pozabili, da slovenski delavec v njej ni prišel do pravičnega socialnega staleža.

Radiče. (Razno.) Pospravili smo naša polja. Sicer nam je rž dajala dovolj za vsakdanji kruh, letos pa jo bomo morali kupovati. Kakor povsod, smo tudi pri nas pričeli z izmenjavanjem rži in boljšim odbiranjem semen. Nabavili smo takozv. melkarsko in koroško rž. S to so bile lani slabe izkušnje. Tu in tam jo je zima docela pomorila. Več kmetov jo je podoralo. To še ni bilo dovolj. Ob koncu leta je obiskala en del fare še toča in uničila ajdo, oves i dr. Krompirja je bilo malo, več krme, sadja pa razun moštnice sploh nič. — Naši hitlerjanci so se za silo pomirili, dva pa sta menda pobegnila v Jugoslavijo. Bilo bi sedaj samo želeči, da se naseli v naši občini tisto soglasje in tisti stari duh domačnosti, ki je nekoč družil veččane in občane v eno družino. Cerkev stremi za tem, država naglaša to svojo željo, zato smemo z upanjem zreti v bodočnost. Bomo za pravega, katoliškega duha miru in ljubezni — če treba — tudi odločni. — Še eno veselo dejstvo beležimo: žrelška občina je pot iz Podkurnosa proti Radišam popravila in sedaj vožnja v Celovec ni več „življensko nevarna“. Želeli bi, da se poprava pota nadaljuje. — Naša mladina se baje pripravlja na božičnico in že danes se lepe farne prireditve veselimo. Radi se bomo mladini oddolžili za njen trud in veselje.

Kar vas še zanima: Prevz. knezoškof dr. Hefter se nahaja v svrhe notranje operacije v dunajskem sanatoriju. Njegovo zdravstveno stanje je po prestani operaciji povoljno. — Č. župniku L. Majritschu je dodeljen Grabštanj, za provizorja v Št. Lipš je imenovan č. Pollak, na Strmec č. Teofil Hensel, č. Fritzer na Krčanje, č. J. Kanduth pa za kaplana v Št. Jakob. — Koroški Hagenbund, organizacija kor. obrtnikov in trgovcev se je pridružil koroški obrtni zvezi. — Cesti čez Ljubelj in Jezersko sta črč zimo zaprti. — Varnostni nadzornik polk. Barger je imenovan za častnega občana mesta Velikovec. — V Celovcu je praznovala 105. imendan gosa Barbara Blaschun, ki je rodem Slovenka iz Ljubljane. — Zločinca Izidorja Stürzla, ki je s strelom težko ranil beljaškega orožnika Schurza, so prijeli v Seebachu. — Cestarju Jakobu Korenjaku v Kočuhu je zvezni prezident ob priliki upokojitve podelil srebrno medaljo za zaslugе. — V Košuti je bajtiško orožništvo prijelo vlomilca Huberta Gerbel, ki je rodem iz Bavarske. Na vožnji v Celovec pa je skočil iz vlaka in obležal težko poškodovan ob tiru. — V Št. Jakobu v Rožu priredi v nedeljo 16. t. m. Schulverein Südmark božičnico za revne otroke „domovinizvestih“ starišev. Božični govor govori g. Maier Kaibitsch.

NAŠA PROSVETA

Naša domovina.

Domovina? To je dežela, v kateri korenini naša narodna družina kakor drevo v zemlji. Dežela je, ki je napojena z našim znojem in s krvjo našega rodu, dežela, v kateri počivajo naši predniki, ki so dali imena njenim goram, rekam in krajem, njenemu rastlinstvu in živalstvu, njenim podnebnim in vsem drugim naravnim pojavom. Dežela, po kateri so utrli poti in steze in si zgradili božje hramove, dokaze duševnega plemstva, vire moči in utehe v dobrih in slabih dneh. Dežela, v kateri je naša narodna duša snovala svoje sne in oblikovala svoja spoznanja o resničnem, dobrem in lepem v svojem značaju, svojih običajih, svojih pravljicah in pripovedkah, svojih rekah in pesmih. Dežela je, v kateri imamo kot narod od Boga nam priznano domovinsko pravico, v kateri nismo tuji in ne gostje, marveč domačini. Ta naša domovina krije v sebi kosti naših prednikov in je zibel naših potomcev, ki bodo v njej živeli, uživali radost in bol, delali in ustvarjali ter zapuščali sadove svojega truda nepregledni vrsti novih rodov. V domovini je tekla naša zibel, tu poznamo ljudi in zemljo, tu so temelji našega obstoja, tu naši cilji, naši upi in želje za bodočnost. Domovina povezuje preteklost, sedanjost in bodočnost z nami — kako je torej ne bi ljubili, saj: domovina smo mi.

Naj nas ne moti, da nismo še našli dovolj udobnega, mehkega mesta v domovini. Tega domovina ni kriva. Kriva je človeška zmota in izkvarjenost, ki sta doma po vsem svetu in proti katerima se moramo boriti z zakonitimi sredstvi. Krive so tudi časovne razmere, ki še velikim, starim in bogatim deželam ne prizanašajo. Domovina je nedolžna in sveta in nam želi biti vsem enako dobra mati. Služimo ji tako, da bo to mogla: iščimo njo, ne sebe. Ljubimo jo!

Ljubezen do domovine je imela od nekdaj največjo moč do človeškega srca. Iz domovinske ljubezni so ljudje ustvarjali slavna dela, tvegali in darovali življenje in imetje. Vsa zgodovina je polna vzgledov za to in le še vera je večja in močnejša od domovinske ljubezni. Sicer pa se obe premnogokrat vežeta in stapljata v eno.

Služba domovini je sladka in prijetna vsakomur, ki je dobrega srca in vedre duše. Ne moremo ji služiti s sebičnostjo in ozkosrčnostjo, ne z zagrenjenostjo in nevoljo, marveč z velikodušjem in plemenitostjo, z nesebičnostjo in delavnostjo. Služimo ji najprej z ljubeznijo napram vsem svojim bratom in sestram, predvsem napram malim in revnim bratom in sestricam!

Celovec (Božičnica). V sredo, dne 19. t. m. priredi „Bisernica“ ob 8. uri zvečer v dvorani Mohorjeve hiše božičnico celovške slovenske družine. Na sporedu so deklamacije, petje, dva božična govorska zbora, tamburanje, govor s slikami in citraški komadi. Vabi odbor.

Podlublje (Občni zbor). V nedeljo, dne 16. t. m. se vrši ob 3. uri pop. občni zbor našega izobraževalnega društva v Delavskem domu. Na sporedu je poleg običajnih točk še petje, tamburanje in govor č. predsednika Poljanca. Vabi odbor.

Škocijan („Volga“). V nedeljo, dne 16. decembra ponovi naše izobraževalno društvo v dvorani pri Rušu igro „Volga“ in sicer ob 3. uri pop. Uspeh Miklavževega večera z omenjeno igro je bil namreč tako velik, da moramo na splošno željo občinstva lepo in globoko igro ponoviti. Vabimo še druge.

GOSPODARSKI VESTNIK

O odbiranju živine. V nobeni čredi niso živali povsem enake. Vedno dobimo eno ali drugo žival, ki po velikosti, po obliki ali gospodarski vrednosti zaostaja za drugimi. Skrben živinorejec odpravlja manjvredne živali. To stori predvsem, ker so vse lastnosti več ali manj podedljive. Manjvredne živali se ne smejo pomnoževati. Par značilnih primerov: V hlevu sta dve teleti, eno lepo razvito, drugo vsled boleznih zanikarno. Mesar izbere boljše tele, slabše sploh odklanja ali ponuja zanj nižjo ceno. Tako odpelje boljše tele. Pravilno je, da mora na vsak način slabše tele iz hleva in če plača mesar še tako slabo ceno. Gospodar se čisto tolaži, da bo bolezen ozdravila. Žival pa hira mesece, najboljša krma ne zaleže, s šestimi

meseci jo je samo še kost in koža. Žival ostane naprej, poje brez koristi veliko dragocene krme, dokler se polagoma za silo ne popravi. Čez leto stara, bolezen navadno preboli, ne pa njenih posledic. Polagoma se nekoliko zredi, z mesom zakrije slabo zgrajeno okostje in gospodar je še ponosen, da jo je tako daleč spravil. Njen zarod pa spet in spet kazi naše hleve in povzroča nove skrbi. Taka živinoreja je rak-rana naših kmetij. — Isto opažamo pri svinjah. V vsakem gnezdu so lepši in slabši prasci. Pridejo sosedji in kupijo boljše, slabši ostanejo za domače plemo. Skrbna gospodinja pa mora izbirati za plemensko rabo najboljše živali in jih nikakor ne sme staviti na prodaj. — Podobno je pri kurjereji. Ko pride kupec, odbere dobro razvite zgodnje spomladanske piščance, pusti pa slabotne in pozne. Tudi za domačo kuhinjo mora služiti navadno najlepši piščanec ali mlada kokoš. Ne pomislimo, da puščamo tako samo še ničvredne kokoši in slabe, pozne piščance. Zato pomnimo: Ob vsaki priliki, ko prodajaš ali zase uporabljaš kako žival, vzemi vedno najslabšo in ohrani za plemo vedno najlepše živali!

Nenadni zimski počitek je konjem nevaren. Jesensko delo je za konje na kmetijah dokaj naporno. Zato jim gospodarji pokladajo radi boljšo hrano. Tudi večje množine ovsa zavživajo taki konji brez vsake škode. Če pa konji nenadno več dni počivajo brez vsakega dela, lahko sledijo motnje v prebavnih organih. Često se naberejo strupene snovi, črevesje obnemore in konja se poloti nevarna kolika. Pri konjih, ki nenadno počivajo par dni, je ta bolezen zelo pogosta. Pravi gospodarji polagoma privadijo konje na zimski počitek, privoščijo jim dnevno vsaj par ur gibanja in zmanjšujejo priboljšek ovsa. S takim postopanjem navadno preprečijo vsako bolezen. Če pa se taista kljub temu pojavi, je potreben živinozdravnik.

Najcenejše gradivo na kmetiji. Marsikateri kmečki gospodar bi si rad postavil novo gospodarsko poslopje, hlev, svinjak, skledenj, kurnik ali kaj sličnega, pa se boji stroškov za gradbeni material. Kamenje, če ga more kupiti, opeka, strešniki, vse je danes za kmeta drago, ker so mu dohodki tako pičli. Zato ostane toliko v resnici potrebnih zgradb neizvedenih v škodo gospodarju in živini, četudi so obrtniki in delavci po deželi že precej poceni, ker jih je preveč in imajo premalo zaslužka. Zlasti svinjaki in kurniki so ponekod potrebni obnove. Kako z gradivom? Kdor ima na lastnem posestvu dobro kamenje, si ga izkoplje in pripravi z domačimi delavci ob času, ko ni drugega dela. Najcenejše gradivo pa je doma pripravljen gradbeni les. S takim lesom je treba pravilno ravnati. Ko je posekan, ga je treba takoj oklestiti in ob prvi priliki spraviti iz gozda, potem se zloži na zračen prostor pod krov, kjer se suši do porabe, kajti za lesene stavbe bodi les dovolj suh. Pri nas je še vedno razširjeno napačno mnenje, da so lesene stavbe kratkotrajne. To ne odgovarja izkušnjam. Lesene stavbe trajajo ravno tako dolgo kakor kamenite, pozimi so povrhu tople, kleti hladne. Razen lesa ima kmetija rženo slamo za kritje streh. Ni je boljše strehe kot je slamnata. Stavbe se dajo graditi končno z ilovico, pomešano s slamo-rezanico, ki da osušena in stlačena dobro steno. Domača gradiva so najcenejša in se jih je treba samo poslužiti.

Varujte mlada drevesca! Najhujši sovražnik mladih drevesc pozimi je zajec. Drevesca obvarujemo pred njim, če pustimo na tleh odrezane veje, ali če obdajamo debelce s slamo, žično mrežo ali deskami. Apnu, s katerim namažemo črez zimo sadna drevesa, naj se doda nekoliko karbolinaja. Kdor pa z vsemi doslej navedenimi sredstvi ni zadovoljen, naj se posluži sledečega, ki je za mlada drevesca z gladko skorjo najprimernejše in najuspešnejše: Vzemimo nekaj stare maže in namaži debelce z njim. Sadjarji trdijo, da je to sredstvo najzanesljivejše.

Lepa beseda o zadružništvu. Dr. Anton Korošec, predsednik jugoslovanske Zadružne zveze in bivši minister je na zadnjem zvezinem občnem zboru govoril lepe besede o zadružništvu. Med drugim je dejal: Besedo kriza pozna danes vsak otrok in starec, mali in veliki, šolan, kmet in meščan. Tudi zadružništvo ni ostalo neprizadeto po splošni gospodarski krizi. Vendar je več kot gotovo, da se more ta kriza z žrtvami izlečiti in spraviti vse zadružno gospodarsko življenje v pravi tir. Glasno in javno naglašam, da je sicer zajela

kriza zadružno gospodarstvo, zadružniška misel pa niti za trenutek ni prišla v nevarnost krize. Čim večja je socialna beda, čim večja je gospodarska zmeda na svetu, čim bolj je zmeden odnos med proizvodnjo in uporabo, tem večja in trdnjša je naša vera v rešilno moč zadružnega gospodarstva. Red in sestav v gospodarski kmečki državi, kakršna je tudi naša država, se more najlažje doseči z gospodarstvom, urejenim na zadružni podlagi. Mi zadružniki čutimo neprilike in pretežki sedanji čas, vendar ne gledamo kakor mnogi gospodarski učenjaki v zrak, marveč na zemljo, v sredino svojega naroda, s katerim smo zvezani s tisočmi nitmi, mi verujemo v srečo, napredek naroda in domovine, ker smo polni vere in nade v moč svoje zadružne ideje. Tej misli bomo ostali vedno zvesti.

Velikovski trg. Biki 60—70, vprežni voli 95—1,—, mladi voli 70—80, plemenske krave 65—85, klavne krave 55—80, žive svinje 55—70, zaklani prašiči 1,10—1,20, plemenski prašiči 45—60, ovce 50—57, koze 50—60, teleta 90—1,—, sirovo maslo 2,80—4,—, pšenica 39—40, rž 30, oves 19—20, proso 22, lan 25, ječmen 22—24, nova koruza 16, ajda 21—22, leča 30, fižol 8, jabolka 35—39 g za kg.

RAZNE VESTI

Oženjeni živijo dalje kot samci. Dunajski 36 letni prevoznik Alojz Beniček je postal žrtev nesreče pri razkladanju ledu s tovornega avtomobila. Zadeva je prišla pred sodišče. Sodnija je imela odločevati o odškodnini voznikovi vdovi in je zato rabila podatke, kako dolgo bi Beniček verjetno živel. Na podlagi podatkov o umrljivosti ročnih delavcev je prišla do zaključka, da bi Beniček živel še 44 let, ker je bil oženjen. Če bi bil samec, bi po statističnih podatkih živel kvečjemu 39 let. To se pravi, da si pridobi oženjeni 5 let življenja. Tato vsaj dokazuje statistika. Pa i računni so za stare samce neveljavni, ker jim je grozdje pač prekislo. Statistika pa se nikdar ne moti.

Domovina sadnih dreves. Črešnja je baje iz Male Azije in jo je presadil rimski bogataš Luku-lus v Italijo, odkoder se je razširila po vsej Evropi. Jablana je omenjena že v poročilu o prvih dveh Adamu in Evi. Je torej najstarejše sadno drevo. Jabolčnik je bil poznan že pred dva in tri tisoč leti pri Hebrejcih, Grkih in Rimljanih. Sliva je iz okolice Damaska in so jo prinesli seboj v Evropo križarji. Azija je domovina vinske trte in že o Noetu se piše, da je poznal to zlahtno rastlino. Presajena v Francijo je kmalu postala vir bogastva. Rimski cesar Domicijan je dal v državi izrjaviti vse trte, ker je mislil da naganja samo strast do pijače barbarske narode do vpadov v Italijo. Njegov naslednik Probus jo je dal znova nasaditi.

Ruski kmetje se otepajo brezbožništvu. Vse kaže, da versko gibanje v sovjetski Rusiji sicer počasi, vendar stanovitno narašča. To se posebno pozna na deželi, zlasti v Beli Rusiji. Tako je prineslo sovjetsko časopisje sledeči dogodek iz vasi Jurkove pri Borisovu. Krajevni sovjet je sklical zbor vsega okoliškega prebivalstva v nedeljo 10. ure dopoldne. Sovjeti so to storili, da ljudje ne bi šli k božji službi, ki je ob istem času. Toda na zbor ni bilo nobenega kmeta, pač pa se je trlo kmetov pri sv. maši. Šele popoldne ob 2. uri so kmetje prišli na zbor. Sovjetsko časopisje se seveda močno razburja in pripominja, da ta slučaj ni osamljen v Rusiji.

Steklen oltar. Cerkev sv. Jakoba v Brodu na Češkem je dobila v dar posebne vrste oltar. V delavnicah ondotne steklarske šole so naredili oltar, ki je ves iz stekla in velike umetniške vrednosti. S tem oltarjem je cerkev postala privlačna tudi za tujce, ki gledajo v cerkvi zanimivo umetnino iz stekla.

Plavajoči otoki na morju. V Ameriki se je ustanovila družba, ki bo gradila v Atlantskem oceanu plavajoče otoke. Na teh otokih bodo pristajala letala, ki bodo vozila potnike iz Evrope v Ameriko in narobe. Tak otok bo slonel na 32 jeklenih stebrih, ki bodo v globočini 13 m montirani na votle jeklene škatle. Na spodnji strani teh votlih prostorov bodo spet stebri, na katerih bodo viseli uteži do 70 m globočine. V tej globini morje ni več razburkano niti pri najhujšem viharju, otok bi se torej ne gugal več, marveč stal

mirno kot pritrjen. Posebne vetrnice bodo otok obračale tako, da bo letalo zamoglo pristati proti vetru. Za slučaj sile bodo motorji gnali otok na varnejši kraj. Načrt je drag in lep. Vsak tak otok bo stal okoli 20 milijonov šilingov. Trajal pa bi 20 do 40 let. Praktični Amerikanci računajo, da bo promet čez ocean zadostno velik, ker bo vožnja z letalom cenejša kot s parnikom. Pri stotisočih potnikih, ki bodo plačevali neko pristojbino, bo otok v 20 letih amortiziran. Le še nečesa se bojijo: kaj, če bodo pristanki letal v 20 letih, morda še prej, sploh odveč. Saj se iznajditelji trudijo, da zgradijo letalo, ki bo letelo v višini do 16 km z brzino, da bo trajala pot iz Amerike v Evropo komaj pol dneva.

To je smola! V Angliji živi neki Daddy Church, ki ima vse življenje strašno smolo. Že več let stavi v loterijo, pa še ni zadel groša. Sedaj se mu smeji vsa Anglija, ker je končno vendarle nekaj zadel. Dobil je namreč dobiček dobrodelne loterije, ki ga je daroval neki londonski hotel: Kdor zadene ta dobiček, sme v vsako soboto v hotelu zastonj popiti tri decilitre vina. Dobri Daddy pa je predsednik abstinenčnega društva in ne sme dvigniti dobitka.

Dvojčki. Statistika ni povsem zanesljiva, vendar se smatra, da pride na sto porodov enkrat dvojica na dan. Trojčke štejejo na 6000 porodov, četvorčke na 230.000 in petorčke na 10.000.000 porodov. Pred vojno so poročali iz nekega angleškega mesta o šestorčkih, od katerih pa se je samo eden ohranil. Znana je Keysova družina v Oklahomi: pred 14 leti je mati povila četvorico in vse štiri deklice se lepo razvijajo. V letošnji vigredi pa so se narodili četvorčki neki revni družinici v Kanadi. Mali so z materjo vred zasloveli po vsem svetu, snimali so jih v filmu in fotografijah, vsa Kanada je zbirala zanje sredstva in še danes jim strežeta dve strežnici in jih obiskuje poseben zdravnik. Vsa Kanada je ponosna nanje.

Nazadovanje v kraljestvu živalstva. Ako se kaj pametnega ne ukrene, bodo pred našimi očmi izumrli veliki divji sesalci, je izjavil pred letom znani naravoslovec Antonius. Pojav izumiranja je lasten vsemu živalstvu. Po naših gozdovih ni več najti turrov, divji konji po stepah in kozorogi po gorah so izginili. Divje črede bizonov v Ameriki imajo že seštev in jih skrbno čuvajo. Indijski nosorogi bodo pred nami izhiral, enaka usoda zadene slone in v daljši dobi bo konec tudi divjih levov in tigrov. Čim bolj postajajo pokrajine, doslej človeku nedostopne, odprte množicam, tem bolj gine v njih pristno naravno življenje.

Ne posnemajte! V francoskem okraju Orne je 30 kmetov pred kratkim pripeljal pred tamošnji davčni urad žito na mesto denarja. Vsak kmet je na svojem vozu pripeljal dve vreči žita. Vreče so postavili pred davkarijo in v imenu vseh posestnikov je stopil eden v urad ter ponudil za davke žito mesto denarja, katerega kmetje nimajo. Davkarija je ponudbo seve odbila, češ da potrebuje denar, ne pa žito. Nato so kmetje mirno odšli.

Najcenejši prostor. Dva preprostnika prideta v mesto in ogledujeta plakate za gledališče: 1. prostor 5 šil., 2. prostor 3 šil., 3. prostor 2 šil., stojišče 1 šil., program 20 g. Pa pravi prvi drugemu: „Ti, Šmon, pojdiva na program!“

Kateri je bil največji muzikalni ženi? Stara reč! Še vedno nikdo ni prekosil onega slavnega hebrejskega trobentača, ki je s trobentanjem porušil jerihonsko zidovje.

Posestvo v Tmari vasi blizu Vrbe z obsegom 17 oralov zemlje, poslopja novo pozidana, polje v najboljšem stanju, se radi družinskih razmer prodaja za 7000 S. Naslov v upravi lista. 97

Hiša in gospodarsko poslopje, tričetrt orala travnika s sadjem naprodaj p. d. pri Celnjaku v Stebnu pri Beljaku p. Mallestig. Cena S 6000. 96

Sveče

za božična drevesca priporoča trgovina s svečami

Franc Siebert, Celovec, Stauderhaus

Naročila za božične in novoletne čestitke sprejema uprava za ceno S 5,— še do ponedeljka 17. t. m.